

Torre Fossada

Castellbisbal

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Terme de Castellbisbal. Turó de les Forques. (08755 Castellbisbal)
Emplaçament Des de la urb. Costablanca cal prendre el camí del portalet, a 1 km. Aprox. Al final del camí.

Coordenades:

Latitud: 41.47442
Longitud: 1.94175
UTM Est (X): 411640
UTM Nord (Y): 4591965

Classificació

Número de fitxa 08054-33
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs inspire: National Monument Record – Defensa
Observacions protecció: BCIN (R.I.) - 51 - 0007139
Data aprovació: dv., 22/04/1949 - 12:00
Número inventari BCIL 1028 MH07139.
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Científic
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Castellbisbal. Avda. Pau Casals, 9 (08755 Castellbisbal)

Descripció

Situada estratègicament sobre el riu Llobregat, en el turó de Telègraf. Al sud-est de Castellbisbal, molt a prop del pont de base romana que comparteixen Martorell i Castellbisbal. Torre quadrada situada sobre el pas del riu Llobregat, sobre el "pont del diable". Té forma quadrada, d'aproximadament 5 metres de costat i amb uns 7 metres d'alçada. La construcció s'inicia en talús i té dues plantes d'alçada més el terrat. L'accés era elevat per una porta rectangular, que ha estat refeta en una restauració recent; al pis superior hi ha una petita finestra d'arc rebaixat. Està envoltat per un fossar construït amb les mateixes característiques que la torre: còdols, pedres irregulars, algun petit carreu lligats amb morter de calç. Se suposa que és fruit de les diferents reformes que ha sofert al llarg del temps. L'accés seria elevat i per la cara sud. Hores d'ara aquesta obertura presenta una esquadra fins baix que accentua el procés de degradació.

Observacions:

El Turó del Telègraf va quedar greument mutilat a causa de la construcció de la nova autovia del Baix Llobregat, el talús de la qual queda a un metre escàs de la torre. Apareix inclòs als llistats del POUM com a edificis en sòl no urbanitzable amb el núm. B.03 i com a àrees d'interès arqueològic amb el núm. D.01

Història

La Torre Fossada o Torre del Telègraf era la torre núm. 4 de la línia de Barcelona a Lleida de la xarxa telegràfica òptica militar de Catalunya. Es comunicava directament amb la torre de Molins de Rei (núm. 3) i la d'Esparreguera (núm. 5). La intervenció arqueològica realitzada l'any 2005 tenia com a objectius principals la documentació de les estructures laterals que condueixen la base del pont, en l'exterior del fossat, per tal de conèixer tota l'arquitectura del monument. D'altra banda, es va voler excavar l'interior de la torre sota el paviment per a determinar l'existència o no d'una ocupació anterior, i, per últim, un condicionament de l'entorn amb la finalitat d'evitar la caiguda continua de sediment a l'interior del fossat, rebaixant els desnivells exteriors i la terra acumulada en l'entorn del mur del fossat. La excavació ha confirmat que l'accés a la torre es realitzava a través d'un pont llevadís que salvava el fossat i que un cop retirat, protegís la porta i la finestra del pis superior. A aquest pont s'arribava seguint un camí que, a mida que s'apropa al pont, s'anava fent cada cop més estret, interpretant aquest fet com a funció defensiva, per tal d'impossibilitar l'accés directe al pont de carruatges o vehicles de grans dimensions just en el punt de menor amplada del fossat. En la construcció de la base de la torre es va aplicar la solució constructiva més senzilla, és a dir, la obra s'adapta a la topografia del terreny existent en el moment de la construcció, no es realitzaren anivellaments amb aportacions exteriors. La topografia original seria molt diferent a l'actual. La cota del paviment del pis inferior de la torre és la més indicativa de l'altitud màxima del Turó, descendant després en lleuger pendent cap al vessant d'aquest. El mur que rodeja el fossat, molt arrasat en l'actualitat, seria més alt i contindria tant el nivell geològic com el material obtingut en l'excavació del fossat. La seva posterior degradació ha permès que part de les aportacions hagin caigut a l'interior del fossat, cosa que ha obligat a anivellar la zona invertint el pendent. L'actual fossat, de dimensions considerables, seria més profund en el moment de la seva realització. Tot això, juntament amb la cota del nivell geològic de l'interior de la torre, duu a pensar que el pendent que rodejava el fossat era més pronunciat que el perfil que presenta en l'actualitat, cosa que tindria sentit tenint en compte el caràcter militar i les necessitats defensives de l'indret.

Pel que fa als materials recuperats durant l'excavació, s'han documentat fragments de ceràmica, pisa de vernís blanc, amb decoració policroma de motius geomètrics, ceràmica pisa sense decoració, ceràmica vidrada comuna, de vernís marró i tons verdosos, de cocció oxidant, fragments de ceràmica vidrada comuna i ceràmica comuna sense vernís. CC.AA. (2005)

Bibliografia

AGUILAR PÉREZ A.-MARTÍNEZ LORENTE G. (2003) "La telegrafia optica a Cataluña. Estado de la Cuestión" a Scripta Nova. Revista electrónica de geografía i Ciencias sociales. Vol. VII, núm. 137, 15 de marzo de 2003. UB.

